

จิตรกรรมสะท้อนความประทับใจจากการสะพรั่ง บานของต้นเฟื่องฟ้า

Painting Reflecting Impression of the Blooming of Bougainvillea Flowers

ประชาธิป มากมูล

Prachatip Makmool

Shy_ohh@hotmail.com

อาจารย์ประจำสาขาวิชาศิลปประดิษฐ์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Department of Digital Art, Faculty of Humanities and Social Science,

Buriram Rajabhat University

บทคัดย่อ

จิตรกรรมสะท้อนความประทับใจจากการสะพรั่งบานของต้นเฟื่องฟ้า มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาและความสำคัญของต้นและดอกเฟื่องฟ้า และเพื่อสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมสะท้อนความประทับใจจากการสะพรั่งบานของต้นเฟื่องฟ้า โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อออนไลน์ ข้อมูลจากภาคสนาม การสำรวจ การสังเกต แบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ การจดบันทึก การถ่ายภาพ วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล กำหนดพื้นที่ของการสร้างสรรค์ คือ อำเภอเมืองจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาพบว่าต้นเฟื่องฟ้าเป็นต้นไม้ที่คนไทยนิยมปลูกมาก เพราะเป็นต้นไม้ที่ปลูกง่าย มีสายพันธุ์มากมาย และให้ดอกหลากหลายสี คนไทยโบราณเชื่อว่าเป็นไม้มงคล อันแสดงถึงความเป็นกาน สว่างไสว ความรุ่งเรืองของชีวิต ออกดอกมากที่สุดในฤดูแล้ง ผู้วิจัยนำข้อมูลดังกล่าวมาสร้างสรรค์เป็นผลงานจิตรกรรม สื่อถึงความประทับใจจากความงามของต้นเฟื่องฟ้าที่ออกดอกสะพรั่งในตัวเมืองจังหวัดบุรีรัมย์ ผ่านการผสมอารมณ์ความรู้สึกของผู้สร้างสรรค์ ตามแนวคิดของลัทธิอิมเพรสชันนิส (Impressionist) ด้วยเทคนิคสีน้ำมันบนผ้าใบ ใช้หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์แบบอสมมาตร ใช้สีที่มีความกลมกลืนตามทฤษฎีสี เป็นผลงานทั้งหมด 4 ชิ้น คือ ผลงานมีความงามและมีคุณค่าทางศิลปะตามหลักสุนทรียภาพ มีเนื้อหาและเรื่องราวที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชาวบุรีรัมย์ ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้สร้างสรรค์และผู้ที่ได้รับชมผลงานครั้งนี้

คำสำคัญ: จิตรกรรม, ความประทับใจ, การสะพรั่งบาน, ต้นเฟื่องฟ้า

Abstract

The aims of this study were 1) to study history and significances of Bougainvillea flowers and 2) to create a painting that reflects the impression of the blooming of Bougainvillea flowers. The data were collected from documents, publications, online media, field note, survey, non-participation observation, interview, notetaking, photograph, analyzing and synthesizing information. The area in creating the work was a center of Buriram Province. The result revealed that Paper flowers were famous among Thai people because they were easy grown and had various species with different colors. Based on the Thai traditional beliefs, the Bougainvillea flower would bring luck, and represent happiness, brightness, and prosperity. It mostly blooms in a dry season. All collected information was applied to create painting to show the impression of the blooming of Bougainvillea flowers around the center of Buriram Province. This work was created with the creator's emotion according to Impressionist's concept with oil painting on canvas. The asymmetrical balance and harmony color in the Theory of Color techniques were also used to create four pieces of painting. This creation was considered to have its beauty and artistic value according to esthetics. Moreover, the contents and stories were in line with Buriram people's ways of life that would be beneficial to the creator and the viewers of this works.

Keyword: Painting, Impression, Blooming, Bougainvillea Flowers

บทนำ

ดอกไม้คู่กับป่าเขา ไร่นาคู่กับมนุษย์ ตั้งแต่ถือกำเนิดขึ้นมาบนโลก มนุษย์ได้นำเอาดอกไม้ขึ้นมาปลูกตามบ้านเรือน ตัดต้นที่มีดอกสวยๆ มาขยายพันธุ์ จนได้พันธุ์ใหม่ๆ ไม่ว่าจะเป็นผัก ผลไม้ ไม้ดอก พืชป่าจากแหล่งพันธุกรรมทั่วโลก ตั้งแต่สมัยล่าอาณานิคม พันธุ์พืชเหล่านี้นอกจากจะถูกรวบรวมไว้แล้ว ยังถูกกระจายพันธุ์ไปยังประเทศอื่นๆ ทั่วโลก ดอกไม้หลายชนิดถูกนำเข้ามาในประเทศไทย มีชื่อภาษาไทย จนกระทั่งเป็นเหมือนกับพืชพื้นเมือง เช่น ทานตะวันถูกนำเข้ามาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา บานชื่นนำเข้ามาปลูกร้อยกว่าปีเช่นเดียวกับ เฟื่องฟ้า (ธัญญะ เตชะศีลพิทักษ์, 2538) จากหลักฐานทางด้านเอกสารกล่าวว่าเฟื่องฟ้าถูกนำมาปลูกในประเทศไทยมากกว่า 100 ปี ตั้งแต่ราวปี พ.ศ. 2423 ซึ่งตรงกับสมัยรัชกาลที่ 5 โดยพระยาวิจิตรนรได้บันทึกไว้ว่า ในเวลานั้นมีการปลูกเฟื่องฟ้ากันหลายสายพันธุ์ พันธุ์แรกๆ ที่นำมาปลูก ได้แก่ พันธุ์ดอกสีม่วง พันธุ์ดอกสีอิฐ พันธุ์ดอกสีทับทิม พันธุ์ดอกสีเหลือง หลังจากนั้นเป็นต้นมาได้มีผู้นำพันธุ์เฟื่องฟ้าจากต่างประเทศเข้ามาปลูกมากมาย แต่ไม่มีการบันทึกการนำเข้ามาไว้เป็นหลักฐาน (วิจิตร สุขสวัสดิ์, ม.ป.ป.) เฟื่องฟ้า เป็นพรรณไม้ที่มีการปลูกมากในประเทศไทย เนื่องจากสามารถนำเฟื่องฟ้าไปใช้ประโยชน์ในด้านสุนทรียภาพเพื่อประดับสวน อาคาร บ้านเรือน และสถานที่สำคัญต่างๆ นอกจากนี้คนไทยโบราณยังมีความเชื่อว่าเฟื่องฟ้าเป็นไม้มงคลที่สำคัญของเทศกาลตรุษจีน เพราะต้นเฟื่องฟ้าสามารถออกดอกสะพรั่งในช่วงเทศกาลตรุษจีน จึงทำให้บางคนเรียกต้นเฟื่องฟ้าว่า “ต้นตรุษจีน” ดังนั้นจึงเชื่อว่าเมื่อช่วงดอกเฟื่องฟ้าบานจะแสดงถึงความเบิกบาน สว่างไสว ความรุ่งเรืองที่ก้าวไกลแห่งชีวิต (ชมรมพัฒนาไม้ดอกไม้ประดับ, 2539)

พื้นที่บริเวณตัวเมืองของจังหวัดบุรีรัมย์มีความนิยมปลูกเฟื่องฟ้าเช่นกัน เมื่อถึงฤดูแล้งต้นเฟื่องฟ้าต่างพร้อมใจกันออกดอกบานสะพรั่งเลดูสวยงามไปทั่วเมือง ผู้สร้างสรรค์เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ จึงได้พบเห็นความงดงามของต้นเฟื่องฟ้า เกิดความประทับใจที่จะศึกษาประวัติความเป็นมาและความสำคัญของต้นเฟื่องฟ้า และนำมาสร้างสรรค์เป็นผลงานจิตรกรรมที่สะท้อนความประทับใจจากการสะพรั่งบานของต้นเฟื่องฟ้า ผ่านผลงานจิตรกรรมแบบลัทธิอิมเพรสชันนิส (Impressionist) โดยมุ่งหวังให้ผู้รับชมเห็นความ

สวยงามของต้นเฟื่องฟ้ายามฤดูแล้งในจังหวัดบุรีรัมย์ และตระหนักถึงคุณประโยชน์ ความสวยงาม ความสำคัญของต้นไม้ ที่ได้รับสมญานามว่า “ราชินีแห่งไม้ประดับ” อันจะก่อให้เกิดสำนึกในการอนุรักษ์พรรณพืชต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาและความสำคัญของต้นและดอกเฟื่องฟ้าสู่การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม
2. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมที่สะท้อนความประทับใจที่เกิดจากการะพริ่งบานของต้นเฟื่องฟ้า

วิธีการศึกษา

1. กำหนดขอบเขตของการสร้างสรรค์
2. รวบรวมและศึกษาข้อมูลจากเอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อออนไลน์ เก็บข้อมูลภาคสนามจากสถานที่จริงด้วยการสำรวจ การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ การจดบันทึก การถ่ายภาพ นำข้อมูลต่างๆ มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล
3. ทำการร่างภาพจัดองค์ประกอบให้เกิดความงามตามหลักทัศนศิลป์ แล้วคัดเลือกผลิตผลงานจิตรกรรมจำนวน 4 ชิ้น
4. ทำการสร้างสรรค์ผลงานแล้ววิเคราะห์ผลงานแต่ละชิ้น ก่อนนำมาปรับปรุงในชิ้นต่อไป
5. สรุปและอภิปรายผล นำเสนอผลของการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงผลการศึกษา ตามความมุ่งหมายของการสร้างสรรค์ที่กำหนดไว้เชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการศึกษา

1. ประวัติความเป็นมาและความสำคัญของต้นและดอกเฟื่องฟ้า

เฟื่องฟ้า ชื่อสามัญ Bougainvillea ชื่อวิทยาศาสตร์ Bougainvillea spp. วงศ์ Nyctaginaceae ชื่ออื่นๆ ตรุษจีน ศรีราชา ดอกโคม (ชมรมพัฒนาไม้ดอกไม้ประดับ, 2539) มีถิ่นกำเนิดในทวีปอเมริกาใต้ นักพฤกษศาสตร์ชาวฝรั่งเศสชื่อ Philibert Commerson เป็นผู้ค้นพบและตั้งชื่อเพื่อเป็นเกียรติแก่นักเดินเรือชาวฝรั่งเศสชื่อ Louis Antoine de Bougainville ซึ่ง Commerson ได้ร่วมเดินทางไปด้วยในการเดินเรือรอบโลกระหว่างปี ค.ศ. 2309-2312 Commerson ได้เก็บตัวอย่างพรรณไม้ชนิดนี้จากเมือง Rio de Janeiro ซึ่งเป็นเมืองหลวงของประเทศบราซิล หลังจากนั้นประมาณกว่า 50 ปี เฟื่องฟ้าได้ถูกนำเข้าปลูกในทวีปยุโรป ต่อมาได้มีผู้นำไปสู่ประเทศอินเดีย อินโดนีเซีย และสิงคโปร์ ในราวปี พ.ศ. 2403 ส่วนในสหรัฐอเมริกามีการนำเข้ามาปลูกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2459 ปัจจุบันมีปลูกกันมากในฟลอริดา ซึ่งเป็นรัฐที่มีอากาศค่อนข้างร้อนและมีแสงแดดจัด (ณรงค์ โฉมเฉลา, 2533) สำหรับประเทศไทย มีประวัติว่าปลูกเฟื่องฟ้ากันมากกว่า 100 ปี ตั้งแต่ราวปี พ.ศ. 2423 ซึ่งตรงกับสมัยรัชกาลที่ 5 พระยาวิจิตรนรินทร์ได้บันทึกไว้ว่า ในเวลานั้นมีการปลูกเฟื่องฟ้ากันหลายสายพันธุ์ พันธุ์แรกๆ ที่นำมาปลูกได้แก่ พันธุ์ดอกสีม่วง ซึ่งมีการเรียกชื่อว่า “ตรุษจีน” เพราะเป็นพันธุ์ที่มีดอกออกช่วงเทศกาลตรุษจีน (เดือนกุมภาพันธ์) ต่อมาในปี พ.ศ. 2453 หมอไฮแอตต์ ได้นำพันธุ์ดอกสีอิฐเข้ามาปลูก และในปี พ.ศ. 2468 พระยาประติพัทธ์ภูบาลได้นำพันธุ์ดอกสีทับทิมมาจากสิงคโปร์เข้ามาปลูก จนได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในสมัยนั้น ส่วนพันธุ์ดอกสีเหลืองพบในกรุงเทพมหานคร เมื่อประมาณ พ.ศ. 2481-2482 หลังจากนั้นเป็นต้นมาได้มีผู้นำพันธุ์เฟื่องฟ้าจากต่างประเทศเข้ามาปลูกมากมาย แต่ไม่มีการบันทึกการนำเข้า

มาไว้เป็นหลักฐาน (วิจิตร สุขสวัสดิ์, ม.ป.ป.)

เฟื่องฟ้า เป็นพรรณไม้ที่ได้รับสมญานามว่า “ราชินีแห่งไม้ประดับ” เนื่องจากสามารถนำเฟื่องฟ้าไปใช้ประโยชน์ในด้านสุนทรียภาพเพื่อประดับสวน อาคาร บ้านเรือน และสถานที่สำคัญต่างๆ นอกจากนี้คนไทยโบราณยังมีความเชื่อว่า เฟื่องฟ้าเป็นไม้มงคลที่สำคัญของเทศกาลตรุษจีน เพราะต้นเฟื่องฟ้าสามารถออกดอกสะพรั่งในช่วงเทศกาลตรุษจีน จึงทำให้บางคนเรียกต้นเฟื่องฟ้าว่า “ต้นตรุษจีน” บางคนเชื่อว่าเมื่อช่วงดอกเฟื่องฟ้าบานจะแสดงถึงความเบิกบาน สว่างไสว ความรุ่งเรืองที่ก้าวไกลแห่งชีวิต และยังเชื่ออีกว่าเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ผู้อยู่อาศัย ควรปลูกไว้ทิศตะวันออก เพื่อเอาประโยชน์ทางดอกควรปลูกในวันพุธ และถ้าจะให้เป็นสิริมงคลมากขึ้นผู้ปลูกควรเป็นสตรี เพราะเฟื่องฟ้าเป็นราชินีแห่งไม้ประดับ (ชมรมพัฒนาไม้ดอกไม้ประดับ, 2539) เฟื่องฟ้าที่นิยมปลูกเป็นไม้ประดับถูกจัดอยู่ใน 3 ชนิดของสกุล *Bougainvillea* คือ *B. glabra* *B. peruviana* และ *B. spectabilis*. พันธุ์ส่วนใหญ่ที่มีปลูกในประเทศไทยคือ *B. glabra* และลูกผสมระหว่าง *B. glabra* กับ 2 ชนิดหลังในปัจจุบัน ประเทศไทยมีพันธุ์เฟื่องฟ้าอยู่ไม่ต่ำกว่า 50 พันธุ์ และส่วนใหญ่ถือกำเนิดในไทย พันธุ์เหล่านี้เกิดจากการกลายพันธุ์ของพันธุ์ที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ ได้แก่ กลุ่มพันธุ์สุมาลี ต่างดอกแดง และสาวตรี นับเป็นพันธุ์ที่ให้กำเนิดพันธุ์มากมาย (ณรงค์ โนมเฉลา, 2534) ชนิดและพันธุ์เฟื่องฟ้าที่นิยมปลูกเป็นไม้มงคลได้แก่ 1) พันธุ์ดอกสีแดง ได้แก่ แดงจินดา แดงรัตนา แดงบานเย็น ตรุษจีนต่าง สาวตรี กฤษณา 2) พันธุ์ดอกสีขาว ได้แก่ ทศมาลี ดอกขาว ขาวน้ำผึ้ง สุมาลี สุวรรณิ 3) พันธุ์ดอกสีชมพู ได้แก่ ชมพูจินดา ชมพูทิพย์ ชมพูสุข 4) พันธุ์ดอกสีม่วง ได้แก่ พรสุมาลี ม่วงประเสริฐศรี ม่วงกฤษณา ทศมาลี 5) พันธุ์ดอกสีส้ม ได้แก่ สุมาลีสีทอง 6) พันธุ์ดอกสีเหลือง ได้แก่ เหลืองอรทัย (วันโชค, 2555) สิ่งที่ทำให้เฟื่องฟ้าเป็นที่นิยมปลูกของคนทั่วไปนั้น คือ ปลูกง่าย ตายยาก รวมทั้งสามารถขยายพันธุ์ได้ง่าย ไม่ว่าจะเป็นการตอน บักชำ ตัดตา ดอกเฟื่องฟ้ามีความสวยงาม ด้วยสีส้มที่สะดุดตามีหลายสีให้เลือกไปใช้ประโยชน์ได้ อีกทั้งยังมีใบเขียวเป็นมันติดกับสีดอกอย่างเด่นชัด ซึ่งใบมีทั้งใบธรรมดา ใบด่างหลายสีหลายแบบให้เลือก จึงสามารถใช้ปลูกประดับเพื่อดูดอกอย่างเดียว หรือ ทั้งสองอย่างก็ได้ ดอกเฟื่องฟ้ามีรูปทรงของลำต้นและกิ่งก้านที่สวยงามและอ่อนช้อย สามารถตัดแต่ง ดัด โนม หรือทำไม้แคระ (Bonsai) นอกจากนี้ดอกเฟื่องฟ้าทนทานต่อสภาพแวดล้อม ทั้งในเรื่องของดิน น้ำและอุณหภูมิ

เฟื่องฟ้าขึ้นได้ดีทั้งในที่แห้งแล้งหรือชุ่มชื้น ในดินสารพัดชนิด ทั้งดินเหนียว ดินร่วน ดินทราย และแม้กระทั่งดินลูกรัง ยิ่งขาดน้ำเฟื่องฟ้ายิ่งออกดอกดกมากขึ้น เฟื่องฟ้า ดอกออกตรงตามวันเวลา โดยเฉพาะเทศกาลตรุษจีนจะเห็นเฟื่องฟ้าบานสะพรั่งทั่วไป สมัยนี้มีการผสมพันธุ์ใหม่ๆ ที่สามารถออกดอกได้ตลอดปีและสามารถปลูกในกระถางได้นานโดยไม่ต้องเปลี่ยนดินบ่อย ทำให้สามารถนำไปปลูกในภาชนะต่างๆ หรือสถานที่ต่างๆ ได้ดีมีจำนวนพันธุ์มากมาย โดยในประเทศไทยมีเฟื่องฟ้าไม่ต่ำกว่า 100 พันธุ์ ยิ่งไปกว่านั้นเฟื่องฟ้ายังมีโอกาสกลายพันธุ์ได้ง่าย จึงเป็นการเพิ่มจำนวนพันธุ์ที่มีอยู่ให้มากขึ้นในระยะเวลาอันสั้น ไม่มีแมลงรบกวน หรือ เกือบจะเรียกได้ว่าปลอดศัตรูทั้งโรคแมลง และศัตรูที่มีชีวิตอื่นๆ (วิจิตร สุขสวัสดิ์, ม.ป.ป)

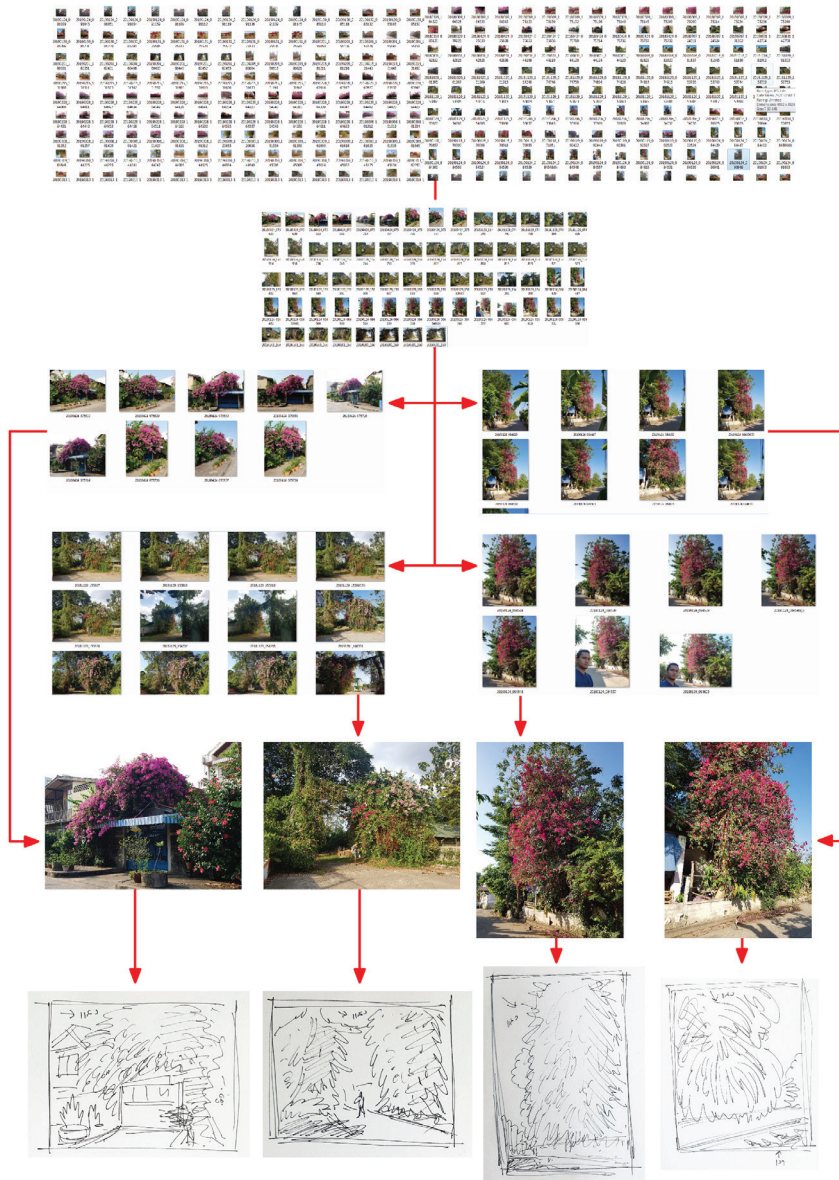
ด้วยความสวยงามของเฟื่องฟ้า จึงมีผู้นำไปแต่งเป็นคีตกวีชื่อ “ฟลอร์เฟื่องฟ้า” คำร้องโดย ศรีสวัสดิ์ พิจิตรวรการ และ ทำนองโดย เอื้อ สุนทรสนาน โดยมีเนื้อเพลงที่กล่าวว่า “...สุขคร้าน ผ่านฟลอร์ เฟื่องฟ้า ร้อนแรงลีลาที่ล้ำและเร่ง ปลื้มดื่มด่ำตามเสียงเพลง สนุกกันครั้นคราง เพราะรสประเลงปลูกใจ...” และ ท่อนสุดท้ายของเพลงที่ว่า “...โอ้ทิพย์สุธาสวรรค์ วิมานคนธรรพ์สุขสันต์เร่ร่า หลับจะอยู่ในนิทรา ตื่นอยู่ในขวัญตา ผืนฟ้าเฟื่องฟลอร์ไฉไล.” (ธรรมเกียรติ กันอริ, 2540)

2. การสร้างสรรค์จิตรกรรมสะท้อนความประทับใจจากการสะพรั่งบานของต้นเฟื่องฟ้า

การสร้างสรรค์จิตรกรรมสะท้อนความประทับใจจากการสะพรั่งบานของต้นเฟื่องฟ้า เริ่มจากการนำองค์ความรู้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล จัดทำภาพร่าง แล้วจึงนำมาสร้างสรรค์ตามเนื้อหา รูปแบบและเทคนิคตามลัทธิประทับใจ หรือ อิมเพรสชันนิสม์ (Impressionism) แนวคิดสำคัญของลัทธิประทับใจ หรือ อิมเพรสชันนิสม์ (Impressionism) คือ “ธรรมชาติให้แต่วัตถุดิบแด่มนุษย์ มนุษย์เป็นผู้ปรุงวัตถุดิบเหล่านั้นด้วยความรู้สึกประทับใจ ทักษะ และความคิด” ด้วยการเขียนภาพธรรมชาติจากความประทับใจ ดัดทอนให้เหมาะสมและใช้หลักของสี แสง เงา ทักษะ และความคิดสร้างสรรค์ (อารี สุทธิพันธุ์, 2535) ลัทธิประทับใจ (Impressionism) สร้างผลงานเน้นความประทับใจ ซึ่งเกิดขึ้นต่อความรู้สึกของมนุษย์ในขณะที่รับรู้สิ่งต่างๆ ให้เกิดขึ้นอย่างทันทีทันใด และองค์ประกอบของสิ่งเร้าที่สำคัญ คือ สี แสง เงา และบรรยากาศโดยรวมที่มนุษย์มองเห็น

คุณค่าความงามของศิลปะในกลุ่มลัทธิประทับใจ อยู่ที่การถ่ายทอดให้เกิดความประทับใจ จากแสงเงาที่สร้างสรรค์บรรยากาศให้เกิดมิติที่แตกต่างกัน รวมทั้งรูปทรงของสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากน้ำหนักของสี แสงสะท้อน และเงาที่ตกทอด นำสิ่งที่ป็นนามธรรม คือ บรรยากาศ ซึ่งมนุษย์รับรู้ได้อย่างเลื่อนราง มาถ่ายทอดรูปแบบที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม มากขึ้น เช่น รูปแบบการเคลื่อนไหวของสิ่งต่างๆ เช่น กระแสน้ำ เกลียวคลื่น หรือ สายลม เป็นต้น (ฉลอง สุนทรนนท์, 2558) โดยมารี บราเคอมงค์ (Marie Bracquemond) (1991) ยังกล่าวอีกว่า อิมเพรสชันนิสม์ คือ การสร้าง ไม่เพียงแต่เป็นสิ่งใหม่ แต่มันเป็น เส้นทางที่มีคุณค่าที่ทำให้แลเห็นในสิ่งต่างๆ มากมาย เสมือนการเปิดหน้าต่าง ดวงอาทิตย์ และอากาศจะสาดส่องโชยพัดเข้ามาหาคุณ วิธีการสร้างงานของกลุ่มลัทธิประทับใจ (Impressionism) สามารถสรุปได้ว่า การออกไปวาดภาพของจริงที่ต้องการโดยตรง โดยเฉพาะภาพภูมิทัศน์ พยายามจับแสงสีในอากาศให้ตรงสภาพของกาลเวลา และ บรรยากาศในเวลานั้น มีวิธีการระบายสีอย่างรวดเร็วฉับพลัน มีการใช้เทคนิคของพู่กัน ปล่อยให้เห็นรอยที่แปรปรวน ยึดทฤษฎีสีอย่างเคร่งครัด ผู้นำในแนวทางลัทธิประทับใจ (Impressionism) ได้แก่ เอ็ดวาร์ มาเน หรือ เอ็ดวาร์ มาเน็ต (Edouard Manet) และ โกลด์ โมเนต์ (Claude Monet) (กำจร สุนพงษ์ศรี, 2554)

ผู้วิจัยได้ปรับเปลี่ยนวิธีการของกลุ่มลัทธิประทับใจเล็กน้อย เพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและอากาศของประเทศไทย เช่น สภาพอากาศที่ร้อนจัดในฤดูร้อนของประเทศไทย (ซึ่งไม่หนาวเย็นเหมือนในทวีปยุโรป) จึงไม่สามารถยืนวาดภาพกลางแจ้งจนกว่าจะเขียนภาพเสร็จได้ จึงใช้วิธีการสังเกต ทิศทางของสี แสงเงา ลม ผู้คนสภาพแวดล้อมทั่วไป และอารมณ์ความรู้สึกช่วงเวลานั้นไว้ แล้วจึงถ่ายภาพกลับมาเขียนที่ห้องโดยใช้เทคนิคสีน้ำมันบนผ้าใบ จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางด้านเนื้อหา เรื่องราว องค์ประกอบ ศิลป์ เทคนิค หาผลที่ได้และปัญหาที่พบ เพื่อพัฒนาผลงานที่ละชั้นตามลำดับ ได้ผลงานทั้งสิ้นจำนวน 4 ชิ้น

ภาพที่ 1 แผนผังการรวบรวมข้อมูลต้นไม้ดอกไม้ในตัวเมืองจังหวัดบุรีรัมย์ประมาณ 50 ต้น นำมาวิเคราะห์ทางด้านเนื้อหา เรื่องราว องค์ประกอบศิลป์ ความสวยงามของต้นไม้ดอกไม้ที่ติดทางของแสง และทำเป็นแบบร่างก่อนการสร้างสรรค์ผลงานทั้ง 4 ชิ้น

ภาพที่ 2 ชื่อผลงาน เฟื่องฟ้า No.5 ขนาด 60 x 80 เซนติเมตร เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

2.1 ผลงานสร้างสรรค์ชิ้นที่ 1 “เฟื่องฟ้า No.5”

2.1.1 ด้านเนื้อหาและเรื่องราว

ผลงานสร้างสรรค์ชิ้นที่ 1 ต้องการสะท้อนถึงความงามจากความสะอาดบริสุทธิ์ของต้นเฟื่องฟ้าหน้าบ้านแห่งหนึ่งในจังหวัดบุรีรัมย์ ปลูกไว้ทางทิศเหนือของบ้านติดกับถนนเลียบริมทางรถไฟ พุ่มของต้นเฟื่องฟ้ามีขนาดใหญ่ออกดอกทั้งปีและจะบานสะพรั่งมากที่สุดในฤดูแล้ง ประมาณเดือนกุมภาพันธ์ มีความสูงใหญ่จนเลื้อยเข้าปกคลุมชายคาและประตูหน้าบ้าน สีม่วงชมพูของดอกเฟื่องฟ้ายังสวยงามโดดเด่นตัดกับสีของประตูบ้าน ถัดออกมาทั้งสองข้างของประตู เจ้าของบ้านยังปลูกดอกไม้อีกหลายชนิดในกระถางและต้นชบาที่อยู่ทางด้านขวาของประตู แสดงให้เห็นความรักและการเอาใจใส่ดูแลต้นไม้เป็นอย่างดี ซึ่งต้องใช้เวลานาน เมื่อแสงแดดยามเช้าส่องลงมาทางด้านซ้าย จึงทำให้เกิดความสวยงามของพุ่มดอกที่ห้อยย้อยลงมา มีระยับแสงของประกายแดดที่ขยับไปตามแรงลมอ่อนๆ ในยามเช้า ทำให้เกิดความพลิ้วไหวของพุ่มเฟื่องฟ้าจนทำให้เกิดความงามแก่ผู้เขียนภาพ เจ้าของบ้าน และผู้สัญจรผ่านไปมา

2.1.2 ด้านองค์ประกอบศิลป์

ใช้กรอบภาพในแนวนอน จัดวางองค์ประกอบโดยใช้หลักดุลยภาพแบบสมมาตร โดยจัดวางต้นไม้เฟืองฟ้าอยู่ทางด้านขวาของภาพ ให้กิ่งก้านและช่อดอกของต้นไม้เฟืองฟ้าแผ่ปกคลุมมาทางด้านซ้าย มีประตูสีฟ้าโดดเด่นด้วยการปกคลุมของต้นไม้เฟืองฟ้าสีม่วงชมพู และดอกไม้ในระยะหน้าทั้งสองด้าน มีแสงแดดทะลุลงมายังทางเข้าหน้าบ้าน มีต้นไม้ในกระถางทางด้านซ้ายและด้านขวาของภาพเป็นฉากหน้า การใช้จุดเส้น และสีผสมกลมกลืนอยู่ในรอยที่แปรง (Brush Strokes) โดยมีทั้งการปิดป้ายแบบเป็นจุด เป็นเส้นสั้นๆ แบบลากยาวตามทิศทางของช่อดอก กิ่งก้านกระแสนลมและใช้เป็นเส้นนำสายตามายังจุดเด่นของภาพ น้ำหนัก แสงเงาจะเน้นมากที่ระยะหน้าบริเวณใต้ต้นไม้เฟืองฟ้า พื้นผิวของภาพมีลักษณะหยาบเล็กน้อยเกิดจากการเขียนแบบใช้สีเป็นก้อนในส่วนของระยะหน้า ส่วนพื้นหลังของภาพจะเรียบแบนเพื่อให้เกิดระยะตามหลักการทางทัศนมิติ

2.1.3 ด้านเทคนิควิธีการ

ก. ใช้วิธีการเก็บข้อมูลและบันทึกภาพในช่วงเช้า เวลาประมาณ 8.00-9.00 น. คัดเลือกภาพร่างองค์ประกอบที่เหมาะสม และตัดทอนบางส่วน

ข. ใช้เฟรมผ้าใบแคนวาส (Canvas) ที่มีความหยาบเล็กน้อยถึงปานกลาง รองพื้นด้วยสีน้ำมันเจดสีน้ำตาล เช่น Burnt Umber, Burnt Sienna, Vandyke Brown เพื่อใช้เป็นน้ำหนักเข้มโดยผสมสีในลักษณะเหลวเกือบเป็นน้ำ ใช้แปรงหรือฟู่กันขนาดใหญ่ระบายให้ทั่ว

ค. เมื่อสีรองพื้นเริ่มแห้งแบบหมาดๆ (ประมาณ 24 ชั่วโมง) ร่างภาพคร่าว ๆ และจัดองค์ประกอบให้เหมาะสม จากนั้นลงสีชั้นที่ 2 แยกองค์ประกอบหลักของภาพ เช่น ท้องฟ้า ประตูบ้าน ตัวบ้านด้านหลัง ต้นไม้เฟืองฟ้า โดยใช้สีในลักษณะเรียบแบนด้วยฟู่กันเบอร์ 10-12 แล้วพักไว้ให้สีแห้งพอหมาดๆ ประมาณ 12 ชั่วโมง

ง. ลงสีชั้นที่ 3 ในลักษณะเปียกบนหมาด ใส่รายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ ให้เกิดแสงและเงาจนเกือบสมบูรณ์ เช่น ช่อดอก กิ่งก้านของต้นไม้เฟืองฟ้า ต้นไม้ในระยะหน้า โดยใช้ฟู่กันเบอร์ 6-8 ใช้ที่แปรงในลักษณะที่มีทิศทางตามกระแสนลม และใช้เป็นเส้นนำสายตาไปสู่จุดเด่น ใช้สีในลักษณะเป็นก้อนโดยเฉพาะในระยะหน้า เพื่อให้เกิดระยะของภาพ และความเคลื่อนไหวของกระแสนลม

จ. เก็บรายละเอียดครั้งสุดท้ายแบบเปียกบนหมาด ให้แสงเงามีความสมบูรณ์มากที่สุดด้วยพู่กัน เบอร์ 2-4 เพื่อสร้างระยะของภาพให้ชัดเจนยิ่งขึ้น แทรกสีข้างเคียงของสีต่างๆ อย่างเหมาะสมเพื่อช่วยเสริมให้ผลงานมีสีสันที่สนุกสนานมากขึ้น สีต่างๆ จะผสมผ่านสายตาผู้ชมเกิดความอึมเอมของสีมากขึ้น

2.1.4 ผลที่ได้และปัญหาที่พบ มีดังนี้

ก. ทั้งระยะเวลาของการเขียนภาพในชั้นแรก ๆ นานเกินไป จึงทำให้สีแห้งและภาพดูแข็งเกินไป

ข. เนื่องจากใช้สีปนกันและล้างพู่กันไม่สะอาด ทำให้สีสันทม่นหมอง ไม่สดใสเท่าที่ควร

ภาพที่ 3 ชื่อผลงาน เฟื่องฟ้า No.6 ขนาด 70 x 90 เซนติเมตร เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

2.2 ผลงานชิ้นที่ 2 “เฟื่องฟ้า No.6”

2.2.1 ด้านเนื้อหาและเรื่องราว

ผลงานชิ้นที่ 2 ต้องการสะท้อนถึงความงามจากการสะพรั่งบานของพุ่มเฟื่องฟ้า ที่ปกคลุมประตูทางเข้าหมู่บ้านแห่งหนึ่ง จนกลายเป็นชุ้มประตูเฟื่องฟ้าที่

สวยงามจากช่อดอกสีม่วงชมพู ชมพูอ่อนและขาว ผสมกลมกลืนเข้ากับสีของดอกพวงชมพูและใบไม้สีเขียวเข้ม สีเขียวอ่อน และสีใบไม้ที่แห้งเหี่ยว ทำให้เกิดความหลากหลายของพันธุ์พืชจนเกิดความหลากหลายของสีเส้น ชุ่มประตุมีขนาดใหญ่เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่มิวิตชีวิตกับสถานที่แห่งนี้และใช้สัญจรผ่านไปมา ความสูงใหญ่ของพุ่มเฟื่องฟ้ายังช่วยบดบังแสงแดดในยามบ่าย ช่วยบรรเทาความร้อนแรงของเปลวแดด และยังช่วยสร้างสีสันความสวยงาม บรรเทาความเหนื่อยล้าจากการเดินทางให้กับผู้สัญจรตลอดทั้งปี

2.2.2 ด้านองค์ประกอบศิลป์

ใช้กรอบภาพในแนวนอนเพื่อให้เห็นความสูงใหญ่ของต้นไม้เฟื่องฟ้า ใช้หลักดุลยภาพแบบสมมาตร โดยให้ชุ่มประตูด้านเฟื่องฟ้าอยู่ทางด้านซ้ายมือ แล้วแบ่งกิ่งก้านสาขา ดอก ใบ ปกคลุมมาทางด้านขวาของภาพเกือบทั้งหมด เว้นที่ว่างเพียงเล็กน้อยให้เป็นท้องฟ้า เพื่อลดความอัดอัดของภาพ และให้เกิดทัศนมิติทะลุไปด้านหลัง ส่วนด้านล่างของภาพเป็นแนวนอน มีภาพคนที่กำลังเดินและแบกสัมภาระออกมาทางด้านหน้าเยื้องไปทางขวา การใช้จุดและเส้นจะกระจายอยู่ทั่วทั้งภาพ โดยมีทิศทางตามการเอนไหวของช่อดอกและกระแสม มีเส้นโค้งของลำต้นไม้สองด้านเป็นกรอบภาพ ทำให้มีช่องว่างตรงกลางภาพ เน้นจุดเด่นไปที่ภาพบุคคล และใช้เส้นนำสายตาของแนวนอนด้านหน้าพุ่งเข้าไปด้านหลังผ่านชุ่มประตู่ให้เกิดระยะตามหลักการของทัศนมิติ น้ำหนักจะเน้นที่ด้านหน้าของภาพแล้วค่อยๆ จางลงเมื่ออยู่ในระยะที่ไกลออกไปจนผสมกลมกลืนกับสีของท้องฟ้าด้านหลัง ใช้แสงเงาที่จัดจ้านตามเวลาในช่วงบ่ายแก่ๆ มีแสงสว่างทั่วทั้งภาพเพื่อแสดงความโดดเด่นของสีเส้นที่หลากหลาย

2.2.3 ด้านเทคนิควิธีการ

ก. เลือกใช้ช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลและบันทึกด้วยภาพถ่ายในช่วงบ่ายเวลาประมาณ 15.00-16.00 น. เพราะสีเส้นของต้นไม้เฟื่องฟ้าจะเห็นได้ชัดเจน ทำให้สีเส้นของต้นไม้เฟื่องฟ้าดูสะอาดสดใส

ข. เลือกใช้เฟรมผ้าใบในแนวนอน ผ้าใบมีความหยาบปานกลาง รองพื้นด้วยสีน้ำตาลเข้ม เช่น Burnt Umber, Burnt Sienna, Vandyke Brown พักไว้ให้แห้งประมาณ 12 ชั่วโมง

ค. ร่างภาพแบบไม่ละเอียดมากนัก ตัดทอนให้เหลือเฉพาะองค์ประกอบที่สำคัญ ลงสีชั้นที่ 2 แยกส่วนต่างๆ ของภาพในขณะที่สีชั้นแรกยังหมาดอยู่ ให้สีได้ผสมกันเพื่อลดความสดของสี

ง. เก็บรายละเอียดในสีชั้นที่ 3 เน้นหนักที่ช่อเฟื่องฟ้า ตามกิ่งก้านในทิศทางต่างๆ ใช้ลักษณะที่แปรปรวนปาดลงด้านล่างทั้งแบบตั้งใจและไม่ตั้งใจ ไม่มุ่งหวังให้เกิดความชัดเจนหรือเหมือนจริงมากเกินไป แต่เน้นอารมณ์ของผู้สร้างสรรค์มากกว่าใช้เกรียงและตะปูดขีดให้เกิดร่องรอยและพื้นผิว

จ. เก็บรายละเอียดด้วยพู่กันขนาดเล็ก ในส่วนของแสงและเงาให้เกิดระยะหน้าที่ชัดเจน แทรกสีบรรยากาศและสีข้างเคียงอื่นๆ เพื่อเพิ่มเติมความสดใสและความอึมเข้มของสีจนเป็นที่พอใจ

2.2.4 ผลงานที่ได้และปัญหาที่พบ มีดังนี้

ก. ผลงานชิ้นที่ 2 มีความลงตัวและสีสดใสมากขึ้น มีภาพรวมของสีสันทึ่หลากหลายแต่กลมกลืน

ข. การใช้พู่กันปาดป้ายแบบตั้งใจและไม่ตั้งใจ ทำให้อารมณ์ของภาพเกิดความสนุกสนาน เกิดกระแสลมเคลื่อนไหวในผลงานมากขึ้น

ภาพที่ 4 ชื่อผลงาน เฟื่องฟ้า No.7 ขนาด 60 x 100 เซนติเมตร เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

2.3 ผลงานชิ้นที่ 3 “เฟื่องฟ้า No.7”

2.3.1 ด้านเนื้อหาและเรื่องราว

ผลงานชิ้นที่ 3 ต้องการสะท้อนถึงความงามจากการสะท้อนบ้านของตนเฟื่องฟ้าที่สวยงามและสูงใหญ่จากหน้าบ้านของชาวบ้านในชุมชนอิสาน จังหวัดบุรีรัมย์ ในซอยที่แคบเล็กของหมู่บ้านแต่กลับมีต้นไม้ใหญ่ที่สวยงาม ออกดอกบานสะพรั่งในฤดูแล้ง ช่วยสร้างร่มเงาและความสวยงามให้แก่เจ้าของบ้าน อันแสดงถึงการให้ความสำคัญ ความรัก และการดูแลเอาใจใส่กับเฟื่องฟ้าต้นนี้ เพราะปลูกไว้จนสูงใหญ่ เจ้าของบ้านยังมีความโอปออารมณ์ รักสัตว์ด้วยการเลี้ยงแมวไว้อีกหลายตัว ในตอนเช้าจึงเห็นแมวหลายตัวออกมาเล่นชอนอยู่หน้าบ้านใต้ต้นเฟื่องฟ้าที่บ้านสะพรั่ง จึงเป็นภาพที่สวยงามประทับใจแก่ผู้เขียนภาพ เจ้าของบ้านและผู้สัญจรผ่านไปมา

2.3.2 ด้านองค์ประกอบศิลป์

ใช้การจัดภาพในแนวตั้ง เพื่อให้เห็นความงามสะพรั่งของต้นเฟื่องฟ้าที่สูงใหญ่ทั้งต้น โดยใช้เฟรมผ้าใบที่มีด้านยาวมากกว่าปกติ ใช้หลักดุลยภาพแบบสมมาตร จัดวางต้นเฟื่องฟ้าเยื้องมาทางขวาแล้วแผ่กิ่งก้านสาขาไปทางซ้าย และกระจายลงด้านล่าง ประมาณ 3 ใน 4 ส่วน จุดและเส้นใช้ลักษณะของที่แปรปรวนในการปิดป้ายเป็นช่อดอกทั้งตัวลงด้านล่างและกิ่งก้านที่โค้งงอ เป็นเส้นนำสายตามายังจุดศูนย์กลางของต้น ด้านล่างเป็นพื้นคอนกรีตที่มีเงาของต้นไม้จากด้านซ้ายทอดยาวลงมาเป็นเงา มีแมวหนึ่งตัวที่กำลังนั่งเล่นในลักษณะหันหลัง

2.3.4 ด้านเทคนิควิธีการ

ก. เลือกช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลและบันทึกภาพในช่วงสายของวัน เวลา 8.00-9.00 น. เพราะมุมของต้นไม้ฝั่งตรงข้ามจะไม่บังต้นเฟื่องฟ้า อีกทั้งยังมีกระแสมยามเข้าพัดกลีบดอกให้ร่วงโรยไปตามกระแสลม มีแสงและเงาจากต้นไม้ฝั่งตรงข้ามของถนน ช่วยให้พื้นถนนไม่ว่างเปล่าจนเกินไป

ข. เลือกใช้เฟรมผ้าใบในแนวตั้งที่มีด้านยาวมาก ผ้าใบมีความหยาบปานกลาง รองพื้นด้วยสีน้ำตาลเข้ม เช่น Burnt Umber, Burnt Sienna, Vandyke Brown พักไว้ให้แห้งประมาณ 12 ชั่วโมง

ค. ร่างภาพตัดทอนรายละเอียดให้เหลือเฉพาะองค์ประกอบที่สำคัญ เช่น ต้นเฟื่องฟ้า แนวถนน กำแพง ลงสีชั้นที่ 2 ในขณะที่สีชั้นแรกยังหมาดอยู่ ให้สีได้ผสมกันเพื่อลดความสดของสี

ง. เก็บรายละเอียดในสีชั้นที่ 3 แยกแสงและเงาของสิ่งต่างๆ ให้ชัดเจน เน้นช่อดอกเฟื่องฟ้า ที่ห้อยย้อยตามทิศทางต่างๆ ใช้ลักษณะที่แปรปรวนบิดลงด้านล่าง ทั้งแบบตั้งใจและไม่ตั้งใจ โดยเน้นอารมณ์ของผู้สร้างสรรค์ ใช้เกรียงและตะปูดขีดให้เกิดร่องรอยพื้นผิวเพื่อสร้างน้ำหนักและลูกเล่นพิเศษให้กับผลงาน

จ. เก็บรายละเอียดด้วยพู่กันขนาดเล็ก ในส่วนของแสงและเงาทำให้เกิดระยะหน้าที่ชัดเจน แทรกสีบรรยากาศและสีข้างเคียงอื่นๆ เพื่อเพิ่มเติมความสดใสและความอึมของสีจนเป็นที่พอใจ

2.3.4 ผลที่ได้และปัญหาที่พบ มีดังนี้

ก. ผลงานมีความชัดเจนทางอารมณ์ค่อนข้างดี การใช้เฟรมผ้าใบที่มีด้านยาวมากๆ ทำให้เห็นต้นเฟื่องฟ้าได้เต็มทั้งต้น

ภาพที่ 5 ชื่อผลงาน เฟื่องฟ้า No.8 ขนาด 70 x 90 เซนติเมตร เทคนิค สีน้ำมันบนผ้าใบ

2.4 ผลงานชิ้นที่ 4 “เฟื่องฟ้า No.8”

ผลงานชิ้นที่ 4 ต้องการสะท้อนถึงความงามจากการบานสะพรั่งของต้นเฟื่องฟ้าหน้าบ้านของชาวบ้านบ้านหนองหัวลิง ที่ปลูกและดูแลไว้เป็นอย่างดี สังเกตได้จากความสูงใหญ่ของต้นเฟื่องฟ้าและกิ่งก้านที่แผ่กระจายปกคลุมจนเต็มหน้าบ้าน ในช่วงสายๆ ที่แดดส่องถึงและไม่ถูกบดบังจากต้นไม้ฝั่งตรงข้าม ทำให้แสงแดดส่องสะท้อนสีส้มส้มม่วงชมพูของช่อดอกเฟื่องฟ้าออกมาสวยงามชัดเจน เปล่งประกายและโยกไหวสะบัดพลิ้วไปตามแรงลมฤดูแล้ง บางดอกหลุดปลิวกระจายไปกับสายลม และร่วงสู่พื้นจนเกลื่อนถนนสายเล็กๆ ในหมู่บ้าน เกิดเป็นภาพที่สวยงามให้กับผู้เขียนภาพ ผู้อยู่อาศัย และผู้สัญจรผ่านไปมา ซึ่งเฟื่องฟ้าต้นนี้จะออกดอกทั้งปีและจะออกดอกบานสะพรั่งสวยงามในช่วงฤดูแล้งประมาณเดือนกุมภาพันธ์

2.4.1 ด้านองค์ประกอบศิลป์

วางกรอบภาพในแนวตั้ง ใช้หลักดุลยภาพแบบสมมาตร แบ่งพื้นที่ส่วนบนแสดงความสูงใหญ่ของต้นเฟื่องฟ้า ประมาณ 3 ใน 4 ส่วนของภาพ ด้านล่างเป็นแนวกำแพงบ้านและถนนของหมู่บ้าน การใช้จุดและเส้นยังคงเดิม คือ การใช้ที่แปรปรวนปาดป้ายในหลายลักษณะ มีเส้นนำสายตาจากกิ่งก้านของต้นเฟื่องฟ้า พุ่งจากด้านบนลงมาสู่ด้านล่างอย่างพลิ้วไหว อันแสดงถึงลมที่ค่อนข้างแรงและสายสะบัดไปในหลายทิศทาง สร้างความรู้สึกเคลื่อนไหวไม่หยุดนิ่ง การใช้สีเน้นสีม่วงชมพูของต้นเฟื่องฟ้าเป็นหลักและปลิวกระจายไปทั่วทั้งภาพ

2.4.2 ด้านเทคนิควิธีการ

ก. ใช้การเก็บข้อมูลและบันทึกภาพในช่วงเวลา 8.00-9.00น. เพราะแสงในช่วงนี้จะมีแสงสว่างสดใสทำให้สีส้มของดอกเฟื่องฟ้าอาบแสงไปทั่วทั้งต้น

ข. ขั้นตอนการเตรียมเฟรมผ้าใบยังคงเดิม

ค. ร่างภาพคร่าวๆ และลงสีขั้นที่ 2 แยกส่วนต่างๆ ของภาพออกจากกัน เช่น ท้องฟ้า อาคาร ต้นเฟื่องฟ้า กำแพงแนวถนน

ง. ใส่รายละเอียดในสีขั้นที่ 3 แยกแสงและเงาของสิ่งต่างๆ ให้ชัดเจน เน้นช่อเฟื่องฟ้าที่ห้อยย้อยตามทิศทางต่างๆ ใช้ลักษณะที่แปรปรวนปาดลงด้านล่างทั้งแบบตั้งใจและไม่ตั้งใจ เน้นอารมณ์ของผู้สร้างสรรค์ ใช้เกรียงและตะปูดขีดให้เกิดร่องรอยพื้นผิวเพื่อสร้างน้ำหนักและลูกเล่นพิเศษให้กับผลงาน

จ. เก็บรายละเอียดด้วยพู่กันขนาดเล็ก ในส่วนของแสงและเงาให้เกิดระยะหน้าที่ชัดเจน แทรกสีบรรยากาศและสีข้างเคียงอื่นๆ เพื่อเพิ่มเติมความสดใสและความอímของสีจนเป็นที่พอใจ

2.4.3 ผลที่ได้และปัญหาที่พบ มีดังนี้

ก. ในด้านอารมณ์ของภาพมีการเคลื่อนไหวของที่แปร่งที่รุนแรงพลีไหวไปทั่วทั้งภาพ

ข. ด้วยการเขียนโดยใช้ที่แปร่งที่รุนแรงขึ้นทำให้รายละเอียดของภาพขาดหายไปบ้าง

อภิปรายผล

การสร้างสรรคจิตรกรรมสะท้อนความประทับใจจากการสะพรั่งบานของต้นเฟื่องฟ้า ทำให้ทราบประวัติความเป็นมาและความสำคัญของต้นและดอกเฟื่องฟ้า จากนั้นผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้มาทำการสร้างสรรค์เป็นผลงานจิตรกรรมในรูปแบบลัทธิอิมเพรสชันนิส ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ต้นเฟื่องฟ้า เป็นต้นไม้ที่นิยมปลูกมากในประเทศไทย จนได้รับการยกย่องว่าเป็น “ราชินีแห่งไม้ประดับ” ออกดอกยามหน้าแล้งช่วงตรุษจีน จนมีอีกชื่อว่า ต้นตรุษจีน คนไทยสมัยโบราณเชื่อว่า เมื่อต้นเฟื่องฟ้าออกดอกจะแสดงถึงความเบิกบาน สว่างไสว ความรุ่งเรืองที่ก้าวไกลแห่งชีวิต ภายในตัวเมืองจังหวัดบุรีรัมย์มีการปลูกต้นเฟื่องฟ้ามากมายหลายต้น ทั้งภายในสถานที่ราชการ วัด เรือกสวนไร่นา ข้างทางและบ้านเรือนของผู้คนทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวรัตน์ เกษมสานต์ (2549) ที่กล่าวว่า ความเชื่อเรื่องพันธุ์ไม้มงคลเกิดจากค่านิยมเรื่องโชคลาง สิ่งศักดิ์สิทธิ์ โดยจะเลือกพันธุ์ไม้ที่มีชื่อเป็นมงคล เพราะจะทำให้ตนเองและครอบครัวเจริญรุ่งเรือง การสร้างสรรค์ผลงานครั้งนี้สะท้อนถึงความประทับใจจากการที่ได้พบเห็นต้นเฟื่องฟ้าที่ออกดอกบานสะพรั่งยามฤดูแล้งในตัวเมืองจังหวัดบุรีรัมย์ จึงนำมาสร้างสรรค์เป็นผลงานจิตรกรรม ซึ่งสอดคล้องกับผลงานของ ประภาพร ศุภตรัยวรพงศ์ (2555) โดยผู้สร้างสรรค์เกิดความประทับใจในสีสันทของพืชพันธุ์ตามธรรมชาติ โดยเฉพาะไม้ดอกไม้ประดับและไม้ผลที่คนไทยนิยมนำมาปลูกตกแต่งสวนภายในที่อยู่อาศัย ด้านรูปแบบผลงานเป็นผลงานทิวทัศน์

ที่สอดคล้องตามลัทธิอิมเพรสชันนิส (Impressionist) ซึ่งมีแนวคิดที่ว่า สร้างผลงานเน้นความประทับใจต่อความรู้สึกของมนุษย์ในขณะที่รับรู้สิ่งต่างๆ ให้เกิดขึ้นอย่างทันทีทันใด คุณค่าความงาม อยู่ที่การถ่ายทอดให้เกิดความประทับใจจากแสงเงาที่สร้างสรรค์บรรยากาศให้เกิดมิติที่แตกต่างกัน รวมทั้งรูปทรงของสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากน้ำหนักของสี แสงสะท้อนและเงาที่ตกทอด นำสิ่งที่เป็นนามธรรม คือ บรรยากาศ ซึ่งมนุษย์รับรู้ได้อย่างเลื่อนราง มาถ่ายทอดรูปแบบที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมมากขึ้น (ฉลอง สุนทรนนท์, 2558) สอดคล้องกับทฤษฎีการรับรู้ทางจิตรกรรม (Perception Theory in Painting) โดย ศศิวิมล สันติราษฎร์ภักดี (2546) ได้กล่าวว่า การที่เรามองภาพสถานที่หรือเหตุการณ์ที่ศิลปินสร้างสรรค์งานในลักษณะรูปทรงเปิด มีความพราวมีแบบ Impressionist ทำให้เราสามารถรับรู้สุนทริยภาพได้ชัดเจน โดยนำประสบการณ์การรับรู้ที่เก็บไว้ในความทรงจำจากประสบการณ์เก่าๆ ทำให้เกิดภาพชัดเจนของสถานที่หรือเหตุการณ์นั้นๆ มีการจัดองค์ประกอบศิลป์แบบอสมมาตร แต่มีความสวยงามสมบูรณ์ในหลักองค์ประกอบศิลป์ ใช้สีสดใสเป็นธรรมชาติ ใช้สีข้างเคียงให้เกิดความกลมกลืนและใช้สีคู่ตรงข้ามเพียงส่วนน้อย สอดคล้องตามหลักทฤษฎีสี อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ โกสุม สายใจ (2540) ที่กล่าวว่า การสร้างความกลมกลืนโดยใช้สีในลักษณะสภาพสีส่วนรวม (Tonality of Colour) หมายถึง สีส่วนใหญ่ของภาพจะออกสีใดสีหนึ่ง แต่ในส่วนรายละเอียดของภาพจะมีสีอื่นๆ ปนอยู่ด้วย ใช้เทคนิคสีน้ำมันบนผ้าใบด้วยที่แปรงที่เคลื่อนไหวอย่างรวดเร็ว ในขณะที่สียังเปียกหรือหมาดอยู่ และใช้เนื้อสีเป็นก้อนเพื่อให้เกิดพื้นผิวที่สนุกสนาน สอดคล้องกับแนวคิดของ อารี สุทธิพันธุ์ (2539) ที่กล่าวว่า การระบายสีแบบเสร็จทันที (All at Once) เป็นเทคนิคการถ่ายทอดรูปแบบตามความประทับใจของผู้สร้างนอกสถานที่แบบสะใจทันที ได้เห็นความรู้สึกประทับใจของตนอย่างเป็นรูปธรรม อาจเป็นรอยแปรงชัดเจน เด็ดขาด รอยหยาบของสีบนระนาบรองรับ และสอดคล้องกับผลงานของโคลด์ โมเนต์ ที่มีลักษณะของการเขียนแสดงร็วรอยแปรงได้อย่างเด็ดเดี่ยว และกลมกลืนกับลักษณะของวัตถุที่เขียน ใช้สีแท้ๆ ให้ความรู้สึกมีแสงในระยะไกล ในระยะใกล้ๆ จะเห็นระยิบระยับไปด้วยสีต่างๆ พอถอยห่างออกมา จะเห็นแสงด้วยความรู้สึกคล้ายจริงตามตาเห็น สีจะผสมกันบนดวงตาของผู้ดู หรือ Optic Mixture การสร้างสรรค์ผลงานครั้งนี้ ยังสอดคล้องกับโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ใน

กรอบของการสร้างจิตสำนึกด้านอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช ทรงมีพระราชดำริเกี่ยวกับการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชว่า “การสอนและอบรมให้เด็กมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พืชพรรณนั้นควรใช้วิธีการปลูกฝัง ให้เด็กเห็นความงดงาม ความน่าสนใจ และเกิดความปิติที่จะทำการศึกษา และอนุรักษ์พืชพรรณต่อไป” และทรงมีพระราชดำริต่ออีกว่า “เคยแนะนำโรงเรียนต่างๆ นอกจากพืชพรรณแล้ว สิ่งที่มีในธรรมชาติ สิ่งที่มาได้ง่าย อาจเป็นอุปกรณ์สอนได้หลายอย่าง แม้แต่วิชาศิลปะให้มาวาดรูปต้นไม้ ก็ไม่ต้องหาของอื่นมาเป็นแบบ” การสร้างสรรค์ผลงานครั้งนี้จึงถือได้ว่า ผลงานมีความสวยงามโดดเด่น มีความงาม มีคุณค่าทางศิลปะตามหลักสุนทรียภาพ มีเนื้อหาและเรื่องราวที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชาวบุรีรัมย์ อันจะก่อให้เกิดการตระหนักถึงประโยชน์ ความสวยงาม ความสำคัญของต้นไม้ และเกิดสำนึกในการอนุรักษ์พรรณพืชต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. จิตรกรรมสะท้อนความประทับใจจากการสะพรั่งบานของต้นเฟื่องฟ้า ในด้านรูปแบบ เทคนิค กระบวนการ สามารถนำไปพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในรูปแบบอื่นๆ ได้
2. ในการสร้างสรรค์ผลงานครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาถึงความเป็นมาและความสำคัญของพันธุ์ไม้ชนิดอื่นๆ เพื่อนำไปสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะที่มีความงาม และมีคุณค่าทางศิลปะแก่สังคมไทย

เอกสารอ้างอิง

- _____ . (2534). เทคโนโลยีการผลิตไม้ดอกไม้ประดับ. กรุงเทพฯ: สมาคมไม้ประดับ
- โกสุม สายใจ. (2540). สีและการใช้สี. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.
- ใจภักดิ์ อ่อนงาม. (2544). จิตรกรรมสีน้ำมัน : กรณีศึกษากลวิธีการใช้สีในงานจิตรกรรมของโคลด์ โมเนท์ในเขตกรุงเทพมหานครในช่วงระหว่าง ค.ศ.1890-1926. ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกทัศนศิลป์ (ศิลปะสมัยใหม่) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- กำจร สุนพงษ์ศรี. (2554). ศิลปะสมัยใหม่. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉลอง สุนทรนนท์. (2558). สุนทรีศาสตร์และทัศนศิลป์. กรุงเทพฯ: วาดศิลป์.
- ชมรมพัฒนาไม้ดอกไม้ประดับ. (2539). ไม้ประดับมงคล. กรุงเทพฯ: เจเนอรัลบุ๊กส์.
- ณรงค์ โฉมเฉลา. (2533). เฟื่องฟ้า. กรุงเทพฯ: สมาคมไม้ประดับแห่งประเทศไทย.
- ธรรมเกียรติ กันอริ. (2540). วรรณพฤษ์พรรณนา ไม้ในวรรณคดีและพระพุทธรูป
ศาสนา ไม้มงคล. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ธารวิมล.
- ธัญญา เตชะศีลพิทักษ์. (2538). ไม้ดอกแสนสวย ไม้ดอกไม้ประดับ. กรุงเทพฯ:
อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- นวรรตน์ เกษมสานต์. (2549). ความเชื่อเรื่องพันธุ์ไม้มงคลและอวมงคลในสังคมไทย :
กรณีศึกษาตลาดต้นไม้ในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(ไทยคดีศึกษา) มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วรพรรณ ภูวิจารณ์. (2544). จิตรกรรมสีน้ำมันภาพทิวทัศน์ : กรณีศึกษาจิตรกรรมสี
น้ำมันภาพทิวทัศน์ของประทีป (จิตร) บัวบุญ. วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกทัศนศิลป์ (ศิลปะสมัยใหม่) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วันโชค. (2555). พันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับยอดนิยม. กรุงเทพฯ: เพื่อนอักษร.
- วิจิตร สุขสวัสดิ์. [ม.ป.ป.]. เฟื่องฟ้า. กรุงเทพฯ: ชมรมดอกไม้สวนจตุจักร.
- ศศิวิมล สันติราษฎร์ภักดี. (2546). ทฤษฎีของการสร้างสรรค์งานจิตรกรรม. วารสาร
หอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีที่ 2 ฉบับที่ 5.
- อารี สุทธิพันธุ์. (2535). ศิลปนิยม. กรุงเทพฯ: โอ. เอส. พริ้นติ้ง เฮ้าส์.
- อารี สุทธิพันธุ์. (2539). แบบฝึกหัดปฏิบัติการระบายสีน้ำ. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.